

П1. Информативни пакети

Модул 2: Структура на МКФ

Манфред Претис

Александра Димова

со помош на конзорциум-партнерите

Отворена лиценца: Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>

Кофинансирано од
Програмата на Европската
унија Еразмус+

Овој проект е финансиран со поддршка на Европската комисија. Оваа публикација ги одразува само ставовите на авторите и Комисијата не може да се смета за одговорна за било каква употреба што може да биде направена од информациите што се содржат во истата.

Очекувани резултати од учењето

Учесниците:

- Ќе ја познаваат структурата на МКФ.
- Ќе можат да ги разликуваат компонентите на МКФ.
- Ќе ги знаат критериумите за проценка во рамките на МКФ.
- Ќе можат да ги поврзат информациите/ набљудувањата со компонентите на МКФ.

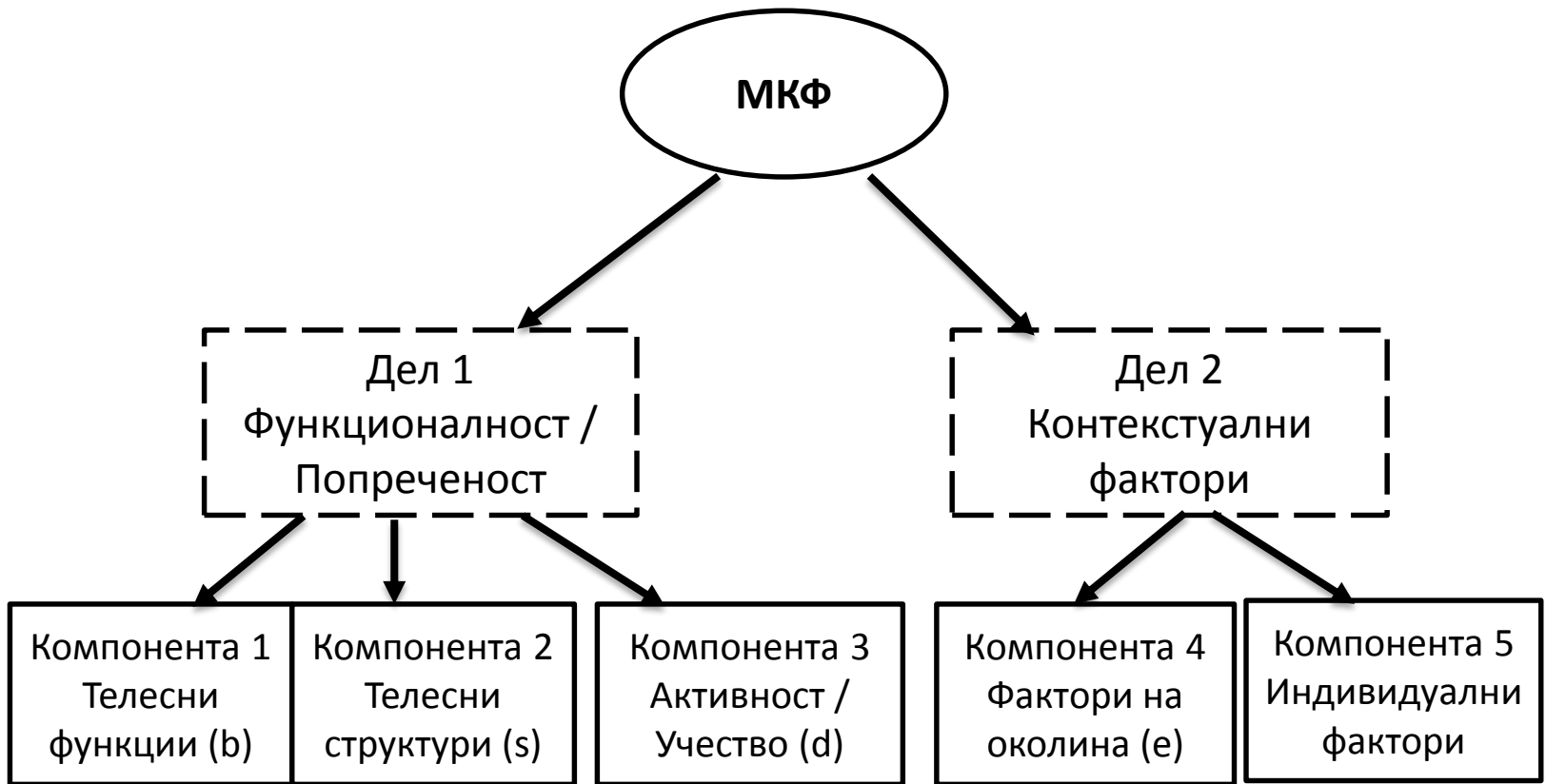
Содржина

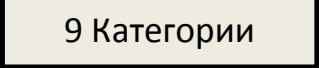
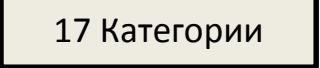
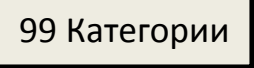
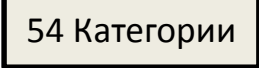
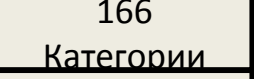
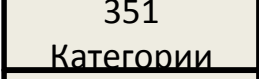
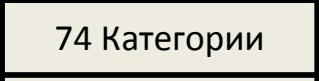
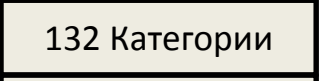
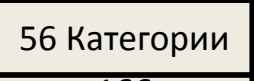
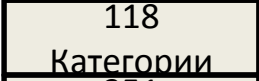
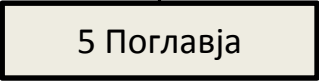
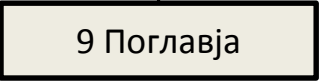
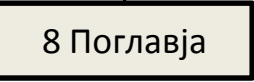
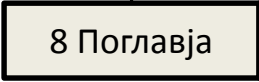
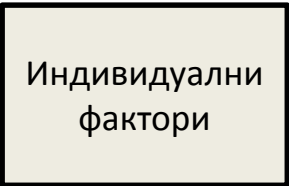
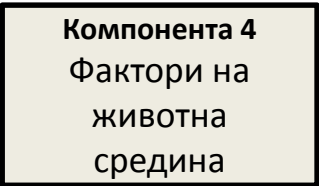
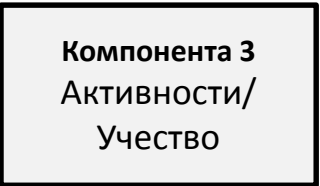
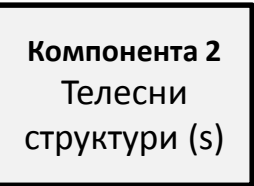
1. Структура на МКФ
2. Компонентите на здравјето во рамките на МКФ
3. Проценка
4. За што не се користи МКФ
5. Предизвици при имплементација на МКФ во училиштата

Дефиниција на компонентите на здравјето во рамките на МКФ

- МКФ ги дефинира компонентите на здравјето и некои компоненти на благосостојбата поврзани со здравјето (како што се образованието и трудот). Затоа, домените на МКФ може да се гледаат и како **домени на здравјето** и **домени поврзани со здравјето**.
- Овие домени се опишани од перспектива на телото, индивидуата и општеството во две основни листи:
 - (1) **Телесни функции** и **телесни структури**, и
 - (2) **Активности и учество**

1. Структурата на МКФ

Ниво на компоненти

1. Ниво

2. Ниво

3. Ниво

4. Ниво

2. Компонентите на МКФ

Класификација

(1. Здравствена грижа/проблем/дијагноза)

(Иако здравствената грижа се смета за почетна точка во некои публикации, таа не претставува важен дел на „Големата 6-ка“. Понекогаш се зборува за „Големата 5-ка“)

2. Индивидуални фактори (немаат акроним)

3. (e) = Животна средина

4. (s) = Телесни структури

5. (b) = Телесни функции

6. (d) = Учество/активности

Телесни структури и телесни функции

Телесните структури и функции се класифицираат според **органските системи.**

Нарушувањата или оштетувањата поврзани со нив може да вклучат аномалија, дефект, загуба или друго значајно отстапување.

Во пракса, тоа може да биде, на пример недостаток на дел, скратување на мускулите (= отстапување), неправилни набори на дланката (= аномалија).

Овие нарушувања можат да бидат постојани, привремени или прогресивни. Нарушувањата се опишани независно од етиологијата (причината). Ова може да биде, на пример, повреда, генетска аберација итн.

Поглавја за телесните функции и структури

	Функции		Структури	
Поглавје 1	Ментални функции	b1xx	Структури на нервниот систем	s1xx
Поглавје 2	Сетилни функции и болка	b2xx	Очи, уши и т.н.	s2xx
Поглавје 3	Функции на глас и говор	b3xx	Структури кои се вклучени во гласот и говорот	s3xx
Поглавје 4	Функции на кардиоваскуларниот, хематолошкиот, имунолошкиот и респираторниот систем	b4xx	Структури на кардиоваскуларниот, хематолошкиот, имунолошкиот и респираторниот систем	s4xx
Поглавје 5	Функции на дигестивниот, метаболниот и ендокринолошкиот систем	b5xx	Структури на дигестивниот, метаболниот и ендокринолошкиот систем	s5xx
Поглавје 6	Генитални, уринарни и репродуктивни функции	b6xx	Структури на урогениталниот тракт и репродукцијата	s6xx
Поглавје 7	Невромускулни функции /поврзани со движењето	b7xx	Структури поврзани со движењето	s7xx
Поглавје 8	Функции на кожата итн.	b8xx	Структури на кожата итн.	b8xx

УЧЕСТВО

МКФ ги опфаќа сите важни животни области на поединецот во смисла на 9-те домени на здравјето.

МКФ не се употребува само за лицата со попреченост, туку важи за сите лица.

Домени на здравјето (Компонента d)	
d1xx	Учење и примена на знаењето
d2xx	Општи задачи и барања
d3xx	Комуникација
d4xx	Мобилност
d5xx	Грижа за себе
d6xx	Живот во домот
d7xx	Меѓучовечки интеракции и односи
d8xx	Главни животни области
d9xx	Заедница, социјален и граѓански живот

Активности наспроти учество

Постои разлика помеѓу активности и учество.

Активностите може да се разберат како без контекст.

Учеството е активност во значаен животен контекст: на пример, да може самостојно да се облекува.

Класификација на учеството

Домени на здравјето	Изведба	Капацитет
Учење и примена на знаењето		
Општи задачи и барања		
Комуникација		
Мобилност		
Грижа за себе		
Живот во домот		
Меѓучовечки интеракции и односи		
Главни животни области		
Заедница, социјален и граѓански живот		

СЗО прави разлика помеѓу:

1. Капацитетот (што би можело детето да направи во стандардизирана средина).
2. Изведба (што е забележливо во една реална ситуација).

Сепак, оваа разлика обично има помала улога во конкретната работа. Во училиштата, најчесто се зборува за изведба – поврзана со конкретните ситуации.

Класификација на животната средина

Поглавје	код		Што значи ова за секојдневниот живот на детето?
1	e1xx	Производи и технологија	Играчки, лекови, предмети во домаќинството, алатки
2	e2xx	Природна средина и човечки промени на средината	Квалитет на воздухот, облици на пејзаж, климатски услови
3	e3xx	Поддршка и односи	Достапна поддршка и врски со другите лица (семејство, пријатели, врсници, помошници/асистенти)
4	e4xx	Ставови	Ставовите на членовите на семејството, пријатели, врсници, помошници/асистенти
5	e5xx	Услуги, системи и политики	Достапност на соодветни здравствени и социјални политики, услуги, како на пример Центри за ран развој, градинка итн.

Индивидуални фактори

Индивидуални фактори се, на пример: Макс е среќно дете, има браќа и сестри, неговите родители се од Сирија.

- Индивидуалните фактори се аспекти поврзани со индивидуалното потекло и животниот стил.
- Индивидуалните фактори се карактеристики на лицата кои не се дел од здравствената состојба.

Индивидуалните фактори можат да бидат: пол, етничка припадност, возраст, фитнес, стил на живот, навики, воспитување, стилови на справување со стресни ситуации, социјално потекло, образование, професија, минати и тековни искуства (минати и тековни настани), целокупниот модел на однесување и карактер, индивидуалните психолошки ресурси и други карактеристики кои можат да играат улога во попреченоста на кое било ниво.

Индивидуалните фактори не се класифицирани во МКФ.

3. Проценка

МКФ не само што обезбедува опис на домените поврзани со здравјето или домените на здравјето, туку овозможува и да се направи проценка.

Секоја компонента во рамките на МКФ може да има позитивен аспект (функционирање) или негативен аспект (нарушување/ограничување).

Факторите на животната средина можат да бидат фасилитатори (олеснувачки фактори) или бариери.

МКФ

Компонента
Телесни структури и
функции

Компонента
Активности/
учество

Компонента
Фактори на
средината

Ниво на
компоненти

а) Функции: психолошки и физиолошки б) Структури

Можат да функционираат или да се оштетени

Можат да бидат соодветни на возраста или ограничени

Може да се олеснувачки фактори или бариери

Како да се опише можната корелација помеѓу здравствените проблеми и компонентите на МКФ?

Позитивни/негативни термини

Телесни структури	Функционален и структурален интегритет наспроти оштетувања или сериозни девијации	Дел 1: Функционирање наспроти попреченост
Телесни функции (физиолошки и психолошки функции)		
Активности (спроведување на едноставна задача)	Активности наспроти ограниченост/рестрикции	
Учество (вклученост во животна ситуација)		
Животна средина	Бариери/олеснувачки фактори	Дел 2: Контекстуални фактори
Индивидуални фактори		

Кога кај едно лице постојат наршувања или оштетувања на телесните функции, тоа не значи дека лицето има болест или попреченост.

Категории кои се однесуваат на телесните функции:

- а) Загуба или недостаток
- б) Намалување
- в) Дополнување или вишок
- г) Отстапување

Факторите на средината се во интеракција со телесните функции.

На пример, губење на дел од телото може да биде искомпензирано со протеза. Ова може да зависи и од тоа дали оваа протеза е платена од страна на здравственото осигурување (фактори на животната средина).

Исто така, може да постои и интеракција со активностите/учеството.

На пример, миопија (кратковидост) може да се компензира со помош на очила (ако се достапни = околина), но ова зависи и од тоа дали детето може да ги користи (на пр. да ги чисти= активности /учество).

4. За што не се користи МКФ?

- а). МКФ не се користи за стигматизација и етикетање на лицата: ова се однесува главно на индивидуалните фактори (пол, етничка припадност и др.). Од тие причини, индивидуалните фактори во сегашната верзија на МКФ не се кодирани.
- б). МКФ не е дијагностичка алатка. Дијагностичките процеси треба да се спроведат со валидни дијагностички инструменти.
- в). Целта на МКФ не е да ги сведе и опише децата во училиштето како системи од кодови.
- г). Имплементацијата на МКФ во училиштето не бара задолжително кодирање. Главната цел е да се размислува и дејствува инклузивно според филозофијата и во рамките на компонентите на МКФ.

5. Предизвици во однос на имплементацијата на МКФ во училиштата

- МКФ е (заеднички) мета-јазик за различните стручни лица.
- Употребата на МКФ бара преосмислување од страна на стручните лица, со цел трансфер на професионалните перспективи во еден заеднички јазик и во рамките на компонентите на МКФ (на пример, развојните домени на училишните психолози).
- Потребно е да се направи „спојување“ (врска) помеѓу наставните планови и програми во училиштето и МКФ.
- Училишните системи за оценување (училишните оценки) исто така треба да се споредат и трансформираат во квалификаторите за проценка на СЗО.

Структурата на МКФ и училишните наставни програми – рефлексија:

Кои аспекти на наставната програма би можеле да бидат поврзани со кодовите на МКФ?

МКФ „ајтем“	Наставни предмети на националните училишни системи (на пр. од прво одделение во основно училиште)
Учи да пишува	
Учи да чита	
Учи да смета	

Поврзување на МКФ со наставната програма (пример "Lernbegleiter" од Pfennigparade, Германија)

		[Orange]			[Blue]			[Green]			Remarks																																
		+	o	-	+	o	-	+	o	-																																	
1. Сметање	→	1. Calculation (b156; b1800; b1801; b755; b760)																																									
сопственото тело како пристап до светот	→	The own body as an access to the world																																									
придвижува делови од телото	→	Moving parts of the body																																									
именува делови од сопственото тело	→	Name own body parts																																									
просторни термини (горе/долу)	→	Spatial terms (down, up..)																																									
ги разбира броевите	→	Understanding numbers										<table border="1"> <tr> <td>nume</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>rs</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>										nume	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	rs										
nume	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9																																	
rs																																											

бројеви

Заклучоци

- МКФ се базира на ЗДРАВСТВЕНИ КОМПОНЕНТИ.
- ОВИЕ ЗДРАВСТВЕНИ КОМПОНЕНТИ може да се КВАЛИФИЦИРААТ (дали некое лице е функционално здраво, дали телесните структури се непроменети, дали учеството е ограничено...).
- За училишната средина, ВРСКАТА помеѓу МКФ и аспектите на наставната програма ќе бидат од клучно значење.

Користена литература и линкови

- www.dimdi.de (deutsche Entwurfsversion der ICF):
<http://www.dimdi.de/dynamic/de/klassi/downloadcenter/icf/endaassung-2005-10-01.pdf>
- www.icf-training.eu
- www.icf-cy-meduse.eu
- Lit: Hollenweger, J., Kraus de Camargo, O. (2011). ICF-CY. Die internationale Klassifikation der Funktionsfähigkeit, Behinderung und Gesundheit bei Kindern und Jugendlichen. Bern: Huber
- Kraus de Camargo, O., Simon, L. (2013). Die ICF-CY in der Praxis. Hogrefe
- Pretis, M. (2016). ICF-basiertes Arbeiten in der Frühförderung. München: Reinhardt

Посетете го нашиот Еразмус+ проект: www.icf-school.eu

Овој проект е финансиран со поддршка на Европската комисија. Оваа публикација ги одразува само ставовите на авторите и Комисијата не може да се смета за одговорна за било каква употреба што може да биде направена од информациите што се содржат во истата.

Кофинансирано од
Програмата на Европската
унија Еразмус+